

BIULETYN SAMORZĄDOWY Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 6(122) czerwiec 2022, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

W numerze m.in.:

Otwarcie sali komputerowej

W Gminnym Ośrodku Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina uroczyście otworzono nowoczesną salę komputerową. Na jej powstanie pozyskano środki z Narodowego Centrum Kultury.

Więcej na str. 6-7

„Kuchenne historie”

Zachęcamy do wzięcia udziału w realizowanym projekcie kulinarnym grupy „Poszukiwaczy zapomnianych smaków”. Ma on za zadanie zachować bogactwo kulinarnych tradycji, dawnych smaków i przepisów naszego regionu.

Więcej na str. 6

Dofinansowanie dla Skansenu

Rozbudowa o nowy obiekt Skansenu wraz z utworzeniem mobilnej strefy rekreacyjno – sportowej uzyskała wsparcie finansowe ze środków zewnętrznych.

Więcej na str. 9

Przekazanie promes II edycji Polskiego Ładu

Spotkanie zorganizowano w Skansenie – Muzeum Kultury Ludowej w Sidzinie, gdzie wojewoda małopolski Łukasz Kmita, wręczył samorządowcom z powiatu suskiego symboliczne czeki potwierdzające przyznane środki.

Więcej na str. 4

Jubileusz Stowarzyszenia "Tradycja i Natura"

Podczas uroczystości jubileuszowych, obchodzonych 19 czerwca, Wójt Gminy oraz Przewodniczący Rady Gminy wręczyli odznakę honorową „Za zasługi dla Gminy Bystra-Sidzina” dwóm członkom Stowarzyszenia "Tradycja i Natura": pani Halinie Opalińskiej i panu Aleksandrowi Basiura.

Więcej na str. 9-10

Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o podejmowanych decyzjach w okresie od 31 maja 2022 r. do 30 czerwca 2022 r.

W wymienionym okresie prócz zarządzeń w sprawie zmiany w planie finansowym Gminy Bystra-Sidzina na 2022 rok oraz zarządzeń w sprawie zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na 2022 r. wójt wydał zarządzenia w sprawach:

1) powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania przetargowego zadania „Budowa chodnika wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ciągu drogi powiatowej w Sidzinie”,

2) ogłoszenia konkursu na stanowisko dyrektora Przedszkola Publicznego w Sidzinie,

3) ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie Bystra-Sidzina w roku 2022,

4) powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania przetargowego zadania „Rozbudowa sieci elektroenergetycznej oświetleniowej w Bystrej Podhalańskiej i Sidzinie”,

5) powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania przetargowego zadania „Budowa skateparku wraz z elementami małej architektury oraz instalacją elektryczną na działkach ewid. nr 402/1, 405/1, 405/2, 402/4, 402/5, 34/5, 407/14, 407/15, 35/20 w miejscowości Bystra Podhalańska,

6) uzupełnienia składu osobowego komisji przetargowej dotyczącej postępowania „Budowa chodnika wraz z odwodnieniem i oświetleniem w ciągu drogi powiatowej nr 1677K w miejscowości Sidzina”,

7) powołania komisji konkursowej do rozpatrzenia i zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w Gminie Bystra-Sidzina w roku 2022,

8) powołania Komisji Konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Przedszkola Publicznego w Sidzinie,

9) powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania przetargowego na: „Świadczenie usługi dowozu uczniów do Szkoły Podstawowej im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie z terenu Sidziny wraz z zapewnieniem opieki w roku szkolnym 2022/2023”,

10) powołania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania przetargowego na: „Remont dróg gminnych w Bystrej Podhalańskiej i Sidzinie w 2022 roku”.

W wymienionym okresie Wójt zawarł następujące umowy:

1) 13 umów zawartych z mieszkańcami na dofinansowanie wymiany niskowydajnego kotła na nowoczesny i ekologiczny kocioł,

2) na realizację zadania publicznego pt. „ Nagłośnienie imprezy plenerowej dla mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina, zawarta z OSP w Bystrej Podhalańskiej,

3) na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej rozbudowy oświetlenia ulicznego przy drodze gminnej (Makówka) w Sidzinie, zwarta z firmą „Mikel” Piotr Mikołajek z Suchej Beskidzkiej,

4) na udzielenie dotacji przez Województwo Małopolskie, związane z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych na realizację zadania modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych: „Droga Przybysiowa (przy potoku Głaza) w Sidzinie nr działki 18327/4 o długości 350 mb”, zawarta z zastępcą Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich,

5) na nieodpłatne użyczenie działki nr 18/17 dla Gminy Bystra-Sidzina, w związku z realizacją projektu „Pod białoczerwoną”, zawarta z OSP w Bystrej Podhalańskiej,

6) na dofinansowanie zakupu sprzętu specjalistycznego dla Komendy Powiatowej PSP w Suchej Beskidzkiej,

7) na remont drogi rolnej Przybysiowa przy potoku Głaza w Sidzinie (nr działki 18327/4), zawarta z FUH „Transdróg” z Zawoi,

8) na pełnienie nadzoru inwestorskiego w trakcie realizacji zadania: remont drogi rolnej Przybysiowa (przy potoku Głaza) w Sidzinie,

9) na opracowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bystra-Sidzina z raportem wykonania Programu Ochrony Środowiska oraz opinią Zarządu Powiatu w Suchej Beskidzkiej,

10) na udzielenie pomocy rzeczowej w formie wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej zadania pn: „Budowa chodnika w ciągu drogi powiatowej Sidzina-Sidzina Górna”, zawarta z Powiatem Suskim.(A.N.)

Relacja z XXXIII sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina

XXXIII sesja Rady Gminy odbyła się 2 czerwca 2022 r. Podczas obrad Rada przyjęła uchwały w sprawach:

1) zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bystra-Sidzina.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Bystra-Sidzina dokonano zmian w zakresie roku 2022 i 2023. W roku 2022 dochody i wydatki budżetu zwiększono o kwotę 433.460,42 zł, a w roku 2023 wydatki budżetu,

wynik budżetu (deficyt) oraz przychody budżetu zwiększono o kwotę 375.932,00 zł. Ponadto zaktualizowano wskaźniki spłaty zobowiązań z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w zakresie lat 2022-2025 oraz informacje dodatkowe w zakresie lat 2022-2024. W wykazie przedsięwzięć Gminy Bystra-Sidzina wprowadzono przedsięwzięcie „Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę budynku Przedszkola Publicznego w Sidzinie” realizowane przez Urząd Gminy Bystra-Sidzina w latach 2022-2023 o łącznych nakładach finansowych w wysokości 150.000,00 zł oraz przedsięwzięcia w zakresie realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Bystra-Sidzina realizowane przez Urząd Gminy Bystra-Sidzina w latach 2022-2024 w zakresie:

a) „Utrzymania dróg w sposób ograniczający wtórna emisję zanieczyszczeń” o łącznych nakładach finansowych w wysokości 700.000,00 zł;

b) „Kontroli spalania paliw w domowych kotłowniach” o łącznych nakładach finansowych w wysokości 15.000,00 zł;

c) „Kampanii edukacyjno-informacyjnej o niskiej emisji” o łącznych nakładach finansowych w wysokości 5.000,00 zł;

d) „Termomodernizacji budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, wymiana źródła c.o. i c.w.u.” o łącznych nakładach finansowych w wysokości 200.000,00 zł;

e) Wymiany pozaklasowych kotłów na kotły ecodesign (biomasa), olej opałowy, gaz oraz pompy ciepła” o łącznych nakładach finansowych w wysokości 1.000.000,00 zł.

2) zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na rok 2022.

W podjętej uchwale plan dochodów budżetu Gminy Bystra-Sidzina na 2022 rok zwiększono o kwotę 280.834,00 zł. W ramach zmian wprowadzono dochody majątkowe w kwocie 50.000,00 zł z tytułu środków od Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie na dofinansowanie zakupu dla tej jednostki średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego przystosowanego do prowadzenia działań w trudnym terenie górzystym oraz na podstawie pisma Ministra Finansów, zwiększono dochody bieżące o kwotę 230.834,00 zł z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej.

Plan wydatków budżetu Gminy Bystra-Sidzina na 2022 rok zwiększono o kwotę 280.834,00 zł. W ramach zmian zwiększono wydatki bieżące o kwotę 118.470,00 zł z przeznaczeniem na remont dróg gminnych, zmniejszono wydatki majątkowe o kwotę 30.000,00 zł, którą przeniesiono do rozdziału 80104. Zmniejszono także wydatki majątkowe o kwotę 233.000,00 zł, w związku z rezygnacją z realizacji projektu „e-Urząd w Gminie Bystra-Sidzina” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Wprowadzone zostały wydatki majątkowe w kwocie 13.530,00 zł z przeznaczeniem na wykonanie i montaż nowego witacza Gminy Bystra-Sidzina przy drodze

powiatowej. 5.000,00 zł z przeznaczonego na Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej na częściowe pokrycie wydatków inwestycyjnych związanych z zakupem sprzętu ratowniczo-gaśniczego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej. Ponadto, zwiększono wydatki majątkowe o kwotę 151.000,00 zł z przeznaczeniem na zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego przystosowanego do prowadzenia działań w trudnym terenie górzystym dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Sidzinie. Kolejne zmiany dotyczyły zwiększenia wydatków bieżących na wynagrodzenia dla nauczycieli o kwotę 172.225,00 zł oraz przeznaczenia 30.000,00 zł na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy budynku Przedszkola Publicznego w Sidzinie. Wprowadzono także wydatki bieżące w kwocie 40.000,00 zł na organizację kolonii letniej w ramach wymiany uczniów z partnerskiej Gminy Kępice, a także zmniejszono wydatki majątkowe na dotacje celowe dla mieszkańców na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków o kwotę 45.000,00 zł.

3) rozpatrzenia petycji skierowanej do Rady Gminy Bystra-Sidzina o podjęcie działań dotyczących zmiany uchwał antysmogowych i programu ochrony powietrza.

Podjęta uchwała dotyczy petycji z dnia 4 marca 2022 r. Cechu Zdunów Polskich. W przedmiotowej petycji skierowanej do Rady Gminy Bystra-Sidzina Cech Zdunów Polskich wniósł o podjęcie działań, w ramach dostępnych środków prawnych i kompetencji, zmierzających do zmiany uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego, wskazanych w złożonej petycji.

Rada Gminy Bystra-Sidzina nie posiada kompetencji do formalnego inicjowania działań prawnych, zmierzających do zmiany lub uchylecia uchwał organu stanowiącego innej jednostki samorządu terytorialnego. Tym bardziej nie posiada również kompetencji do zmiany takich aktów prawnych. W uchwałach, wskazanych w złożonej petycji, zmiany przepisów może dokonać Sejmik Województwa Małopolskiego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Rada postanowiła nie uwzględnić petycji Cechu Zdunów Polskich, jednakże po przeanalizowaniu tematyki podnoszonej w złożonej petycji, oraz jej znaczenia dla mieszkańców województwa małopolskiego, Rada Gminy Bystra-Sidzina przychyliła się do intencji wnoszącego petycję, uznając, że drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania.

4) przyznania środków finansowych na Wojewódzki Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej z przeznaczeniem na częściowe pokrycie wydatków inwestycyjnych związanych z zakupem sprzętu ratowniczo-gaśniczego dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej.

Rada gminy w podjętej uchwale przychyliła się do udzielenia wsparcia w kwocie 5.000,00 zł na zakupie nowego sprzętu ratowniczo-gaśniczego dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Komendy Powiatowej PSP.

5) udzielenia pomocy rzeczowej Powiatowi Suskiemu.

Podjęta uchwała dotyczy wykonania dokumentacji projektowo-kosztorysowej inwestycji budowy chodnika wraz z modernizacją drogi w ciągu drogi powiatowej w Sidzinie Górnej (od roli Drabowej do roli Trzopowej).(A.N.)

Promesy z Polskiego Ładu dla powiatu suskiego

6 czerwca br. w Skansenie – Muzeum Kultury Ludowej w Sidzinie wojewoda małopolski Łukasz Kmita, wspólnie z parlamentarzystami: posłami Rafałem Bochenkiem i Filipem Kaczyńskim oraz senatorem Andrzejem Pająkiem wręczył samorządowcom z powiatu suskiego symboliczne czeki potwierdzające przyznane środki otrzymane w ramach II edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

W wydarzeniu uczestniczył starosta suski Józef Bałos, wójt gminy Bystra-Sidzina Stanisław Tempka oraz wóldarze samorządów powiatu suskiego.

Wnioski złożone przez gminę Bystra-Sidzina otrzymały łącznie kwotę dofinansowania w wysokości 9 mln zł z przeznaczeniem na:

- rozbudowę drogi gminnej „GŁAZA” w miejscowości Sidzina, gmina Bystra-Sidzina” , gdzie dofinansowanie

wynosi 5.200.000 zł,

- budowę skateparku, paumpracka, gdzie dofinansowanie wynosi 3.000.000 zł,

- obniżenie niskiej emisji w gminie poprzez przebudowę kotłowni węglowej na biomasową opalaną zrębkami drzewnymi, gdzie dofinansowanie wynosi 800.000 zł. (Po przebudowie piec będzie ogrzewał zarówno budynek przychodni jak również przedszkola w Sidzinie).

Warto przypomnieć, że w ramach I edycji Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, nasza gmina otrzymała dofinansowanie na budowę hali sportowej w Bystrej Podhalańskiej, której koszt wyniesie 9,3 mln zł.

Po uroczystości wręczenia promes, przybyli goście zwiedzili obiekty muzealne. (A.N.) Fot. A. Nieużytek

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Na podstawie udzielonego w 2021 i 2022 roku dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Gmina Bystra-Sidzina zrealizowała zadanie pn.: Remont drogi gminnej nr K440310 Sidzina-Sidzinka Mała na odcinku I - w km od 0+052 do km 0+161, na odcinku II - w km od 0+378 do km 2+421, na odcinku III - w km od 2+459 do km 2+806,30.

Zamierzenie budowlane obejmowało wykonane wzmocnienia korpusu drogi w miejscach zagrożenia osuwiskami oraz podbudowy w wymaganych miejscach. W ramach prac wykonano remont nawierzchni bitumicznej poprzez częściowe frezowanie, wykonanie nowej nakładki

i wzmocnienie poboczy oraz remont elementów odwodnienia.

Celem inwestycji było polepszenie standardu oraz parametrów technicznych drogi gminnej, które zostały osiągnięte. Realizacja zadania przyczyniła się do zwiększenia bezpieczeństwa jej użytkowników, poprzez poprawę równości i szorstkości jezdni, wzmocnienie korpusu drogi oraz odtworzenie poboczy gruntowych. Zlikwidowane zostały również zwężenia jezdni spowodowane oberwaniem się jej krawędzi na skutek cienkiej warstwy nawierzchni.

Zadanie zostało zakończone z końcem maja br., a jego odbiór odbył się w dniu 09.06.2022 r. Całkowita wartość zadania wg. aneksu do umowy o dofinansowanie wyniosła 2.466.389,77 zł. Dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg wynosiło 1.479.833,00 zł. (B.M.)

Fot. B. Małek

Święto Bystrej Podhalańskiej

12 czerwca 2022 r. po raz kolejny obchodzone było Święto Bystrej ku czci błogosławionego ks. Stanisława Pyrtka. Uroczystość rozpoczęła się przy kapliczce zlokalizowanej w miejscu domu rodzinnego bł. ks. Stanisława na roli Pyrtkowej Dolnej. Uroczysta procesja przeszła do kościoła św. Marcina w Bystrej Podhalańskiej, gdzie została odprawiona msza święta, której przewodniczył ks. proboszcz Adam Byrski. Popołudniową

porą rozpoczął się festyn, na którym swój występ zaprezentowała Orkiestra Dęta z Bystrej Podhalańskiej. Wystąpiły też dzieci z Przedszkola Publicznego i Szkoły Podstawowej w Bystrej Podhalańskiej. Uroczystość uświetnił również występ pań z Koła Gospodyń Wiejskich „Bystrzanki” oraz członków Oddziału Związku Podhalan w Bystrej Podhalańskiej. Dla wszystkich przygotowano poczęstunek (kawa, herbata i ciasto), a panie z KGW „Bystrzanki” częstowały zupą rydzową i placuszkami z blachy. Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu zadbał, by dzieci swoją energię wykorzystać mogły na dmuchanych zjeżdżalniach oraz podczas zabaw z animatorką. Wśród wielu stoisk znalazł się punkt promujący gminę, który dla mieszkańców i przyjezdnych gości przygotował GOKPTiS. Dla uczestników Święta Bystrej był to dzień wypełniony śmiechem, muzyką i radością. Wszyscy miło spędzili niedzielne popołudnie. (B.S) Fot. GOKPTiS

„Poszukiwacze zapomnianych smaków”

Po raz kolejny aktywni mieszkańcy Gminy Bystra-Sidzina, przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury Promocji Turystyki i Sportu, pozyskali środki z programu Działaj Lokalnie. Utworzona przez Panie: Janinę Szewczyk, Bogumiłę Łazarz, Zofię Skupień i Wiesławę Jaromin, nieformalna grupa „Poszukiwacze zapomnianych smaków”, otrzymała dofinansowanie w wysokości 5.700 zł na realizację projektu pod nazwą „Kuchenne historie”.

Program „Działaj Lokalnie” jest programem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, którego ośrodkiem lokalnym jest na naszym terenie Babiogórskie Stowarzyszenie ZIELONA LINIA. Program ma na celu aktywizowanie lokalnych społeczności wokół różnych celów o charakterze dobra wspólnego i przyczynianie się do budowania kapitału społecznego. Gmina Bystra-Sidzina jest gminą partnerską DZIAŁAJ LOKALNIE od 2014 roku.

W ramach projektu „Kuchenne historie” grupa nieformalna „Poszukiwacze zapomnianych smaków” chce

ocalić od zapomnienia dziedzictwo kulinarne naszego regionu. Przewidziano szereg działań mających na celu wyszukanie charakterystycznych dla naszej gminy potraw, zachowanie ich w postaci „Przepisnika”, który dostępny będzie w formie drukowanej i elektronicznej oraz spotkania i warsztaty z dziećmi. Projekt zakłada również wystawę oraz niespodziankę, która uświetni planowane na sierpień uroczyste obchody 30-lecia Gminy Bystra-Sidzina.

Grupa „Poszukiwacze zapomnianych smaków” zaprasza wszystkich chętnych do współpracy w ramach realizacji projektu. Wszyscy chcący wesprzeć grupę swoim doświadczeniem, wiedzą z zakresu kuchni naszych babć i prababć oraz osoby chcące działać na rzecz społeczności lokalnej, zapraszamy do kontaktu pod numerem telefonu 18 269 90 01 lub 500 139 508.

Na adres goksidzina@op.pl nadsyłać można również propozycje dań i przepisy, które Państwa zdaniem powinny znaleźć się w naszym gminnym „Przepisniku”. Zachęcamy do rozmów z mamami, babkami i prababkami niech uchylą rąbka swoich kuchennych tajemnic. (GOKPTiS)

Gwiazdne otwarcie nowej sali komputerowej

W piękny, czerwcowy, niedzielny poranek, kiedy słońce powitało mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina, w Gminnym Ośrodku Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu trwały przygotowania do wielkiego gwiazdnego otwarcia nowej sali komputerowej. Gdy zbliżała się godzina 15.00, wszyscy oczekiwali na przybycie pierwszych gości. Nagle ni stąd, ni zowąd w GOKPTiS pojawili się niespodziewani przybysze. W sali komputerowej tuż za Księżniczką Leią, Lordem Vaderem pojawił się Luke Skywalker, Szturmowcy i wiele innych barwnych postaci, których przyciągnęła ciekawość tego gwiazdnego wydarzenia.

Brzmi jak bajka? Takie właśnie bajeczne otwarcie sali

komputerowej przygotował mieszkańcom Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina. 5 czerwca 2022 r. oficjalnie i hucznie otwarto profesjonalną salę gamingową, przystosowaną do rozgrywek e-sportowych. Sala dofinansowana została z Funduszy Europejskich dzięki projektowi grantowemu "Konwersja cyfrowa domów kultury", którego operatorem jest Narodowe Centrum Kultury. GOKPTiS Bystra-Sidzina znalazło się w czołówce grantobiorców i uzyskało dofinansowanie w wysokości aż 127 tysięcy złotych. Oprócz niespodziewanych gości na otwarciu do GOKPTiS licznie przybyli przemili uczestnicy m.in. dzieci i młodzież,

które chciały zobaczyć i przetestować sprzęt komputerowy jaki dla nich zakupiono. Pojawili się też dorośli oraz przedstawiciele Rady Gminy. Pan Krzysztof Drobny razem z Panią Dyrektorką GOKPTiS oficjalnie otwarli salę oraz uroczystie przecięli wstęgi na komputerach. W krótkiej przemowie zaprezentowano zakupiony sprzęt (profesjonalne komputery przygotowane do rozgrywek e-sportowych, monitor interaktywny przystosowany do prowadzenia ciekawych zajęć i nowoczesnych prezentacji, drukarkę do kolorowych wydruków oraz specjalistyczny laptop przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością, wyposażony w dotykowy ekran i myszkę Trackball). Specjalistyczny laptop wypożyczany jest osobom z niepełnosprawnością, by mogły one rozwijać swoje umiejętności obsługi komputera i uczyć się sprawnie korzystać z Internetu. Na otwarciu przedstawiono też kilka

ważnych informacji dotyczących rozgrywek e-sportowych, czyli sportu elektronicznego, doskonalącego sprawność w ramach współzawodnictwa. E-sport to forma indywidualnej lub drużynowej rywalizacji, w której przedmiotem działań zawodników są gry komputerowe. Nie wszyscy też wiedzą, że prawdziwy e-sport jest oficjalną dyscypliną sportową w Polsce. GOKPTiS Bystra-Sidzina jako jeden z pierwszych ośrodków kulturalnych na naszym terenie zapoczątkował i będzie prowadził rozgrywki e-sportowe.

„Jesteśmy dumni z tego wielkiego otwarcia i z przybycia tak dużej liczby gości, którzy razem z nami chcą świętować to Gwiazdne Otwarcie. Cieszymy się, że jako jedni z pierwszych w powiecie rozpoczęliśmy i będziemy kontynuować rozgrywki e-sportowe na poziomie ogólnopolskim. Jesteśmy bardzo szczęśliwi, że Gmina Bystra-Sidzina ma salę komputerową z prawdziwego zdarzenia oraz że nasi mieszkańcy mają możliwość rozwijania swoich umiejętności w e-sporcie.” – powiedziała tuż po otwarciu Dyrektorka GOKPTiS Pani Teresa Turowska.

Starsze dzieci i młodzież tuż po oficjalnym otwarciu przystąpili do testowania sprzętu komputerowego. Rozsiedli się w wygodnych, profesjonalnych fotelach gamingowych i rozpoczęli e-sportową rywalizację. Na młodszych uczestników czekały natomiast inne atrakcje. Animacje, konkursy, dmuchany zamek i przemiła pani animatorka, która aktywnie zagospodarowała im czas spędzony w GOK. To była wspaniała zabawa, a Gwiazdne Otwarcie przejdzie do historii jako najhuczniejsze i najgłośniejsze, wszak informacja dotarła nawet do bohaterów Star Wars. (B.S.) Fot. GOKPTiS

Dbamy o środowisko

Gmina Bystra-Sidzina od wielu lat przeznacza środki na poprawę stanu środowiska naturalnego m.in. przez budowę oraz dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W październiku 2020 roku podpisana została umowa z Marszałkiem Województwa Małopolskiego na dofinansowanie budowy 122 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie naszej gminy, otrzymując dofinansowanie w wysokości 63,63 % poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 realizowany był projekt pn.: Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Bystra-Sidzina,

który miał na celu poprawę warunków życia mieszkańców Bystrej Podhalańskiej i Sidziny i przeciwdziałanie pogarszaniu stanu środowiska. W ramach projektu wykonano 122 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków w terminie od 7 października 2021 r. do 8 czerwca 2022 r.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniósł 2.985.511,35 zł brutto i został sfinansowany z następujących środków:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich: 1.544.456,00 zł
- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych: 100.964,94 zł
- Subwencje inwestycyjne: 781.824,06 zł
- Środki własne: 558.266,35 zł (J.M) Fot. Arch. UG

Wianki na zakończenie „Oktawy Bożego Ciała”

Po nabożeństwie kończącym Oktawę Bożego Ciała – dawniej zwanym „Ostatni nieszpór” tradycyjnie w parafiach poświęcone zostały wianki. Znane od pradawnych czasów „Sakramentalium” w postaci poświęconego wianka uwitego z ziół takich jak: kopytnik, macierzanka, przywrotnik, rozchodnik, mięta, rumianek i najpiękniejszych letnich kwiatów - jaśminów, róż, chabrow – posiada niezwykłą moc uzdrawiania i ochrony od złego. Tradycja święcenia wianków sięga czasów średniowiecza i przetrwała do dnia dzisiejszego. Poświęcony wianek należy powiesić w domu nad drzwiami, by chronił domostwo przed złem. Suszone

kwiaty i zioła z wianka podawano w postaci naparu chorym, tak ludziom jak i zwierzętom. Każde zioło na inne przypadłości. Kruszone liście i kwiaty sypano na łóżko śmiertelnie choremu, by ułatwić mu drogę do wieczności. Spalone w piecu ziele podczas nawałnicy ma za zadanie chronić dom przed piorunem i nieszczęściem.

W corocznym konkursie organizowanym przez Skansen w Sidzinie Muzeum Kultury Ludowej wzięło udział 79

wianków. Najpiękniejsze, najbardziej okazałe i zgodne z tradycją wianki zostały wyróżnione nagrodami rzeczowymi. Wianki z roku na rok pozostają wierne tradycji. Wite są w sposób znany od lat, ze schowanym sznurkiem, zawierają mnóstwo ziół i kwiatów. W większości pozostają takie same, jak te poświęcone przez nasze babcie i prababcie, z czego niezmiernie się cieszymy. (J.Cz.) Fot. Skansen MKL

Pieniądze dla Skansenu w Sidzinie Muzeum Kultury Ludowej

Pod koniec czerwca, w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w Krakowie podpisana została umowa o przyznaniu pomocy w ramach środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na prace związane z rozbudową skansenu. Projekt pn. „Podniesienie jakości życia mieszkańców Podbabiogórza poprzez rozbudowę skansenu oraz utworzenie mobilnej strefy rekreacyjno – sportowej”, jaki w styczniu br. został złożony za pośrednictwem LGD Podbabiogórza uzyskał akceptację i został przeznaczony do realizacji. Kwota dofinansowania to prawie 85 000 zł. Operacja obejmuje odtworzenie budynku przewidzianego z Bystrej Podhalańskiej oraz zakup sprzętu rekreacyjnego do wykorzystania w skansenie. To kolejny projekt inwestycyjny realizowany przez jednostkę mający na celu ochronę dóbr kultury regionu jak również możliwość rozszerzenia oferty skansenu tak licznie ostatnio odwiedzanego przez gości. (J.Cz.) Fot. Skansen MKL

Jubileusz Stowarzyszenia „Tradycja i Natura” w Bystrej-Sidzinie

W dniu 19 czerwca 2022 r. Stowarzyszenie „Tradycja i Natura” obchodziło Jubileusz 20-lecia swojej działalności, w którym wzięło udział ponad 80 osób. Uroczystość zaszczylicili swą obecnością: Józef Bałos – Starosta powiatu

suskiego, Ryszard Czaicki – Prezes Małopolskiej Izby Rolniczej, Danuta Kawa – radna Sejmiku Województwa Małopolskiego i Prezes LGD, Stanisław Tempka – Wójt Gminy Bystra-Sidzina z małżonką, Krzysztof Drobny – Przewodniczący Rady Gminy, Barbara Dudek – Sekretarz Gminy Bystra-Sidzina, ks. Adam Byrski – Proboszcz Parafii w Bystrej Podhalańskiej, Jadwiga Czarny – Radna Rady Powiatu i Dyrektor Skansenu w Sidzinie, Marek Drobny – Radny Rady Powiatu i Dyrektor Szkoły Podstawowej w Bystrej Podhalańskiej, Teresa Turowska – Dyrektor GOKPTiS w Sidzinie, Aureliusz Kania- były Wójt Gminy Bystra-Sidzina, Andrzej Basiura- były Wójt Gminy Bystra-Sidzina, Maciej Motor- Grelok – były Prezes Zarządu Głównego Związku Podhalan, Franciszka Rapacz – pierwsza Prezes „TiN”, ówczesna Przewodnicząca Rady Gminy Bystra-Sidzina, Irena Wirtelczyk – była pracownik Biura Rady Gminy Bystra-Sidzina, Maria Drobna – Dyrektor Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej, Barbara Krupa – Dyrektor Przedszkola

Publicznego w Sidzinie, Małgorzata Wiertelczyk – Dyrektor Biblioteki, Grażyna Sutor – w Bystrzej Podhalańskiej, Marcin Błachut – Prezes OSP Bystra Podhalańska, Józef Stramek – Prezes OSP Sidzina, Barbara Powalacz – Prezes Oddziału Związku Podhalan w Sidzinie, Marek Ryś – Prezes Oddziału Związku Podhalan w Bystrzej Podhalańskiej, Kazimiera Czarna – Przewodnicząca Stowarzyszenia Gospodyń „Sidziniarki”, Janina Szewczyk – Przewodnicząca KGW „Bystrzanki”, oraz obecni i byli członkowie organizacji.

Po powitaniu wszystkich zebranych pani Janina Totoś (wiceprezes I i II kadencji, a prezes od III kadencji do chwili obecnej), dokonała szczegółowej analizy 20 lat działalności „TiN”.

Stowarzyszenie „TiN” zostało utworzone w styczniu 2002 r. z inicjatywy pani Franciszki Rapacz, pani Janiny Totoś, pani Ireny Wiertelczyk i pana Macieja Motora – Greloka. Na początku Stowarzyszenie liczyło około 20 członków, a obecnie ponad 60, z obydwu wsi.

Celem działalności tegoż Stowarzyszenia jest ochrona i pomnażanie dziedzictwa kulturowego gminy, promowanie lokalnego rzemiosła, tradycji, zwyczajów, lokalnych potraw, poznawanie piękna regionu i promocja gminy.

Do różnorodnych form działalności Stowarzyszenia na przestrzeni 20 lat należą m.in.:

- wystawy twórczości ludowej – 20 ekspozycji w różnych instytucjach gminy, takich jak: szkoły, przedszkola, biblioteki, siedziby OSP obu wsi,
- wystawy fotograficzne prof. Krystiana Wilka pt. „Pejzaż naznaczony charyzmatem” w Krakowie, Katowicach, Opolu, Suchej Beskidzkiej, Niedzicy, Nowym Targu i Sidzinie, promujące piękno naszego regionu,
- plenerowa impreza „Między dawnymi a nowymi czasami”, organizowana corocznie od 2009 roku, przy współdziałaniu Skansenu w Sidzinie,
- wspólne śpiewanie Majówek przy kapliczkach w Bystrzej Podhalańskiej i Sidzinie (26 Majówek na przestrzeni 20 lat),
- odnowienie z własnych środków kapliczki M.B. Brzemiennej w Bystrzej Podhalańskiej – naprzeciw Urzędu

Gminy, oraz w Sidzinie na Sołtystwie,

- spotkania noworoczne wszystkich członków połączone ze śpiewem kolęd przy akompaniowaniu akordeonu pana Krzysztofa Drobego (od 16 lat),
- wycieczki turystyczno-krajoznawcze (36 wyjazdów) z przewodnikiem Tadeuszem Uczniakiem,
- udział w spektaklach teatralnych (18 wyjazdów),
- wydanie publikacji „Kapliczki, krzyże i figury przydrożne we wsiach Bystra i Sidzina” (2006 r.), „Dzieje wsi Bystra” (2014 r.), „20 lat Stowarzyszenia „Tradycja i Natura” w Bystrzej-Sidzinie” (2021 r.),
- opracowanie i realizacja różnych projektów (szczegółowa analiza zamieszczona została w foto książce Stowarzyszenia),
- organizowanie warsztatów przez twórców Stowarzyszenia na uroczystościach gminnych, powiatowych, a nawet wojewódzkich.

W swoim wystąpieniu pani Prezes Janina Totoś podziękowała władzom Gminy Bystra-Sidzina oraz wszystkim instytucjom i organizacjom wspierającym działalność Stowarzyszenia w ciągu 20 lat.

Podczas Jubileuszu, Wójt Gminy Stanisław Tempka oraz Przewodniczący Rady Gminy Krzysztof Drobny wręczyli odznakę honorową „Za zasługi dla Gminy Bystra-Sidzina” dwóm członkom Stowarzyszenia: pani Halinie Opalińskiej i panu Aleksandrowi Basiura, którzy swą społeczną i artystyczną działalnością promują gminę w różny sposób i na szerokim polu.

Miłym akcentem uroczystości był występ grupy uczniów Szkoły Podstawowej w Bystrzej Podhalańskiej, przygotowany pod czujnym okiem pani Joanny Głównka. W przedstawieniu zaprezentowano wiersze pana Tadeusza Uczniaka, napisane na okoliczność Jubileuszu. Zebrani, mocnymi brawami nagrodzili młodych artystów w regionalnych strojach, a także małą Ukrainkę Darię, która zaprezentowała elementy gimnastyki artystycznej do melodii „Hej sokoły” – żal za Ukrainą.

Na ręce pani Prezes, zaproszeni goście, złożyli uznanie za całokształt działalności Stowarzyszenia, wręczając pamiątkowe listy gratulacyjne. (TiN) Fot. J. Motor

Spotkanie autorskie z Krystyną Mirek w Bystrej Podhalańskiej

6 czerwca 2022 r. czytelnicy Biblioteki Publicznej spędzili czas w bardzo przyjemny sposób. Biblioteka Publiczna Filia GBP gościła na spotkaniu autorskim przy słodkim poczęstunku Krystynę Mirek, autorkę ponad 20 powieści obyczajowych dla kobiet. Są to książki, które w bardzo krótkim czasie osiągnęły miano bestsellerów. „Podarunek”, „Droga do marzeń”, „Polowanie na motyle”, „Saga”, „Jabłoniowy sad”, „Większy kawałek nieba”, „Słodkie życie” i wiele innych pozycji książkowych, były i są cały czas chętnie wypożyczane przez czytelników.

Nie zdarza się, żeby książki pani Krystyny czekały na czytelnika na półce w bibliotece. Zazwyczaj znajdują się w długiej kolejce rezerwacji. Autorka jest żoną i matką czwórki dzieci, mieszka pod Krakowem. Z zawodu jest

nauczycielem polonistą. Jak sama powiedziała, po małym rozrachunku życiowym, przed czterdziestymi urodzinami, stwierdziła, że nadszedł czas na realizację swoich marzeń, które z racji pełnienia wielu obowiązków ciągle odkładała na później. W 2011 r. wysłała swoją pierwszą powieść „Podróż do Kopenhagi” do wydawcy i tak rozpoczęła się jej wielka przygoda pisarki. O sobie i swojej twórczości pisarka opowiadała udzielając odpowiedzi na zadawane jej pytania. Pomysły na książki czerpie z życia, mówi, że same do niej płyną. Widzi je w swojej wyobraźni. Stara się tak pisać, żeby książka była atrakcyjna, a zarazem wartościowa dla czytelnika, poprzez zawarte w niej życiowe przesłanie. Inspiracją mogą być zwykłe gesty, słowa, rozmowy zasłyszane wokół niej. Pomysły te stara się przefiltrować przez bagaż swoich życiowych doświadczeń, przez zdobytą wiedzę, wrażliwość i dopiero wtedy książka będzie mogła być bliska czytelnikowi. Jak podkreśla autorka, bardzo ważne są emocje, dobra energia, które książka rodzi w czytelniku. Pisarka prowadzi swojego bloga, ma profil autorski na Facebooku, odwiedza biblioteki na spotkaniach autorskich i dużo pisze. Jest osobą ciepłą i otwartą, stąd też ma tak wiele swoich wielbicieli.

Spotkanie odbyło się w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki dla dzieci i młodzieży, działającego przy bibliotece w Bystrej Podhalańskiej.

Dziękujemy autorce, wszystkim uczestnikom spotkania, oraz Dyrekcji za udostępnienie pomieszczenia w Szkole Podstawowej im. Św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej. (G.S.) Fot. G. Sutor

WYKUP SŁUŻEBNOŚCI PROBOSTWA W SIDZINIE I LIKWIDACJA FUNDACJI MSZALNEJ IM. FILIPA LUDWIKA HR. SAINT GENOIS D ANNEAUCORT

Wiosna Ludów w 1848 r. skłoniła rząd wiedeński do reformy uwłaszczeniowej, zniesiono pańszczyznę i poddaństwo osobiste chłopów. W Galicji wszyscy chłopcy otrzymali bezpłatnie ziemię, którą uprawiali lub dzierżawili wg. stanu na rok 1820, ale nie uregulowano służebnych nakazów pozostawiając je w obecnym stanie do czasu odrębnego uregulowania. Doszło do protestów, chłopcy żądali utrzymania serwitutów. Rekompensata dla właścicieli folwarków miała zostać wypłacona w przyszłości z kasy państwowej. Patent cesarski z 1853

roku nakazywał wykup serwitutów za odszkodowaniem lub odpowiednią regulacją, zamianą. Na tej podstawie wykupione zostało prawo serwitutowe kościoła w Sidzinie, wielu również chłopów odsprzedano swoje serwituty.

Na podstawie prawa serwitutowego, proboszcz Sidziny miał prawo do korzystania z bezpłatnego poboru z lasów dworskich 18 sągów drewna opałowego w tym 12 sągów drewna miękkiego i 6 sągów drewna twardego. („i nic poza tym”). 16 stycznia 1872 roku przed „Krakowską komisją miejscową” została zawarta umowa pomiędzy probostwem

Sidziny i zarządcą Dóbr Makowa (c.k. Kamera) Franciszkiem Victorinim, który występował w imieniu arcyksięcia Albrechta Fryderyka Habsburga, w sprawie wykupienia służebności proboszcza sidzińskiego w lasach dworskich. Ustalono kwotę 500 zł w.a (waluty austriackiej), która miała być wpłacona w obligacjach indemnizacyjnych (odszkodowawczych) w taki sposób, by kwota 472 zł 50 cnt była w obligacjach, a reszta 27 zł 50 cnt w gotówce, do depozytu, do kasy sądu krajowego w Krakowie, do 24 marca 1872 r. W pertraktacjach udział wzięli z ramienia kościoła ks. kan. J. Ciesielski - delegat biskupa, ks. S. Sawicki - proboszcz Sidziny, F. Wictorini pełnomocnik dworu, Lewicki - przedstawiciel Krakowskiej komisji miejscowej i komisarz powiatu Różycki. Umowę zatwierdziło 3 lutego 1872 r. c .k. Namiestnictwo we Lwowie jako komisja krajowa do spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych.

Pieniądze zostały złożone 20 lipca 1872 r. za pośrednictwem sądu krajowego w Krakowie do depozytu sądowego powiatowego w Makowie w obligacjach 4 szt. po 100 zł, jedna po 50 cnt, razem 472 zł 50 cnt, doliczone zostały odsetki w wysokości 5 procent za nie dotrzymanie terminu wpłaty. Gotówkę w wysokości 27 zł 50 cnt wpłacono 11 lipca 1872 r, a więc znów po terminie i dlatego doszły odsetki na kwotę 2 zł 50 cnt .

C. k. Namiestnictwo, jako komisja krajowa do spraw odkupu i regulacji ciężarów gruntowych, pismem: Lwów 23 września 1872 r. powiadomiła, że „Kapitał będzie probostwu wydany w drodze administracyjnej”. W ten sposób od dnia 24 marca 1872 r. „na wieczne czasy” zostało wykupione prawo probostwa do korzystania ze służebności leśnych obszaru dworskiego w Sidzinie (obecne Lasy Uprawnione).

Fundacja Mszalna

Dawne królewszczyzny starostwa lanckorońskiego stanowiące tzw. Dominium Makowskie w składzie: Maków, Grzechynia, Osielec, Juszczyń, Białka, Skawica, Zawoja, Wieprzec, Żarnówka, Kojszówka i Sidzina, od 17 marca 1774 r. w ramach pierwszego rozbioru Polski przejął skarb cesarstwa Austrii (zwany kamerą), tworząc tzw. Fundusz Religijny.

W 1798 r. rząd wystawił te dobra na sprzedaż. Cena wywoławcza za Sidzinę wynosiła 12 381 zł 11 reńskich, ale nie znalazł się nabywca. Wystawione ponownie na licytację 29 listopada 1839 r. nabył za 260 500 złotych od kamery austriackiej Filip Ludwik hrabia Saint Genois d'Anneaucourt.

Przed swoją śmiercią, która nastąpiła 30 lipca 1857 r.

Filip Ludwik hr. Saint Genois D Anneaucourt - przeznaczył testamentem, spisany 16 listopada 1843 na zamku Zierotin, część swojej majątności w Sidzinie, w Makowie, Zawoi i w Osielcu o wartości 18 zł 34 kr. na fundację mszalną jego imienia. Ustalona renta miała być równo dzielona pomiędzy kościoły po 4 zł 38 ½ krajcara (po reformie 9 koron 75 halerzy) z obowiązkiem odprawiania w tych kościołach co roku w dniu śmierci hrabiego Filipa Ludwika, (30 lipca) „z poprzednim zapowiedzeniem, za duszę jego, jego żony i dzieci mszy świętej żałobnej, śpiewanej, w czarnym ornacie, z konduktem i z odmówieniem Ojciec nasz”. Prawdopodobnie fundacja ta nie została zarejestrowana w Książęco - Biskupim Konsystorzu w Krakowie, bowiem ówczesne władze kościelne i administracyjne, nie mogły doszukać się takiego dokumentu. Mimo to, proboszczowie wypełniali przyjęty obowiązek. W kościele sidzińskim Msze św. z Fundacji Saint Genois były odprawiane co roku 30 lipca od 1868 - 1912 r. i mimo likwidacji Fundacji, księża odprawiali Msze św, żałobne za śp. Fundatora jeszcze w latach 1915- 1918 i od 1921 do 1924. Arcyksiążę Stefan Karol Habsburg, dążąc do uregulowania zastanych różnych dodatkowych świadczeń w tym opłacania renty mszalnej, postanowił spłacić wszystkie zobowiązania, by „po wieczne czasy” mieć spokój.

Niemal dwa lata trwały biurokratyczne zabiegi zanim ustalono, że za zgodą proboszczów tych kościołów i po zatwierdzeniu przez Książęco - Biskupi Konsystorz w Krakowie i c. k. Namiestnictwo we Lwowie, renta mszalna może być spłacona ustalonym kapitałem w wysokości 975 koron (dostyc często następowała zmiana waluty). 10 kwietnia 1913 roku ustalona kwota została złożona w Konsystorzu w Krakowie, który został zobowiązany do wypłacenia kościołom w Makowie, Zawoi, Osielcu i w Sidzinie po 4 procent z odsetek tj. około 39 koron, przy czym proboszczowie zastrzegli sobie, by kwota ta nie była wliczana do ich dochodów. Wartość fundacji stanowiły realności gruntowe rustykalne (czyli ze wsi, nie z dworu): w Makowie- nr 1577, w Sidzinie- nr 1611, 1651, 1655, w Osielcu- 825, w Zawoi nie wykazano działki. Na podstawie ustawy z dnia 7 maja 1874 r. i rozporządzenia ministerialnego z 20 czerwca 1860 r. o pozbywaniu majątku kościelnego, decyzją Książęco - Biskupiego Konsystorza w Krakowie i c. k. Namiestnika we Lwowie 24 września 1913 roku fundacja została wykupiona i zlikwidowana.

[Na podstawie kwerendy archiwalnej, Archiwum Państwowego w Katowicach]

Tadeusz Uczniak